

Libris.RO

Respect pentru oameni și cărți

SAMURAI

Război și onoare în Japonia medievală

Pamela S. Turner

Ilustrații de Gareth Hinds

Traducere din engleză
de Alex Moldovan

ARTHUR

Personaje și locuri

E bine de știut că în japoneză litera *r* este foarte moale; pronunția ei este, de fapt, undeva între *r* și *l*. O vocală cu o linie deasupra indică un sunet prelungit. De exemplu, *ō* se pronunță ca un *o* foarte lung. În general, cuvintele japoneze nu au o silabă accentuată.

Clanul Minamoto

- Yoshitsune** (io-și-țu-ne): *personajul nostru principal*
Yoritomo (io-ri-to-mo): *fratele vitreg mai mare al lui Yoshitsune și liderul samurailor din clanul Minamoto*
Noriyori (no-ri-io-ri): *alt frate vitreg de-al lui Yoshitsune*
Kiso Yoshinaka (chi-so io-și-na-ca): *vărul lui Yoshitsune*
Yukiie (iu-chi-i-e): *unchiul lui Yoshitsune*
Tametomo (ta-me-to-mo): *unchiul lui Yoshitsune; celebrul arcaș care și-a făcut primul seppuku despre care se știe (adică o sinucidere ritualică)*
Yoshiie (io-și-i-e): *străbunicul lui Yoshitsune; un celebru lup-tător împotriva barbarilor*
Yorimasa (io-ri-ma-sa): *rudă îndepărtată de-a lui Yoshitsune; își va face seppuku*
Tokiwa (to-chi-ua): *mama lui Yoshitsune*
Yoshitomo (io-și-to-mo): *tatăl lui Yoshitsune*

Clanul Taira

- Kiyomori** (chi-o-mo-ri): liderul samurailor din clanul Taira
Noritsune (no-ri-tu-ne): nepotul lui Kiyomori și un arcaș celebru
Munemori (mu-ne-mo-ri): fiul lui Kiyomori și lider al clanului Taira după moartea tatălui său
Atsumori (a-tu-mo-ri): nepotul lui Kiyomori

Familia imperială

- Go-Shirakawa** (go și-ra-ca-ua): împăratul abdicat și șeful familiei imperiale
Antoku (an-to-cu): nepotul lui Go-Shirakawa; împăratul Japoniei
Mochihito (mo-chi-hi-to): unul dintre fiii lui Go-Shirakawa

Clanul Fujiwara din Hiraizumi

- Hidehira** (hi-de-hi-ra): lordul din Hiraizumi
Yasuhira (ia-su-hi-ra): moștenitorul lui Hidehira
Tadahira (ta-da-hi-ra): fiul mai mic al lui Hidehira

Prietenii lui Yoshitsune

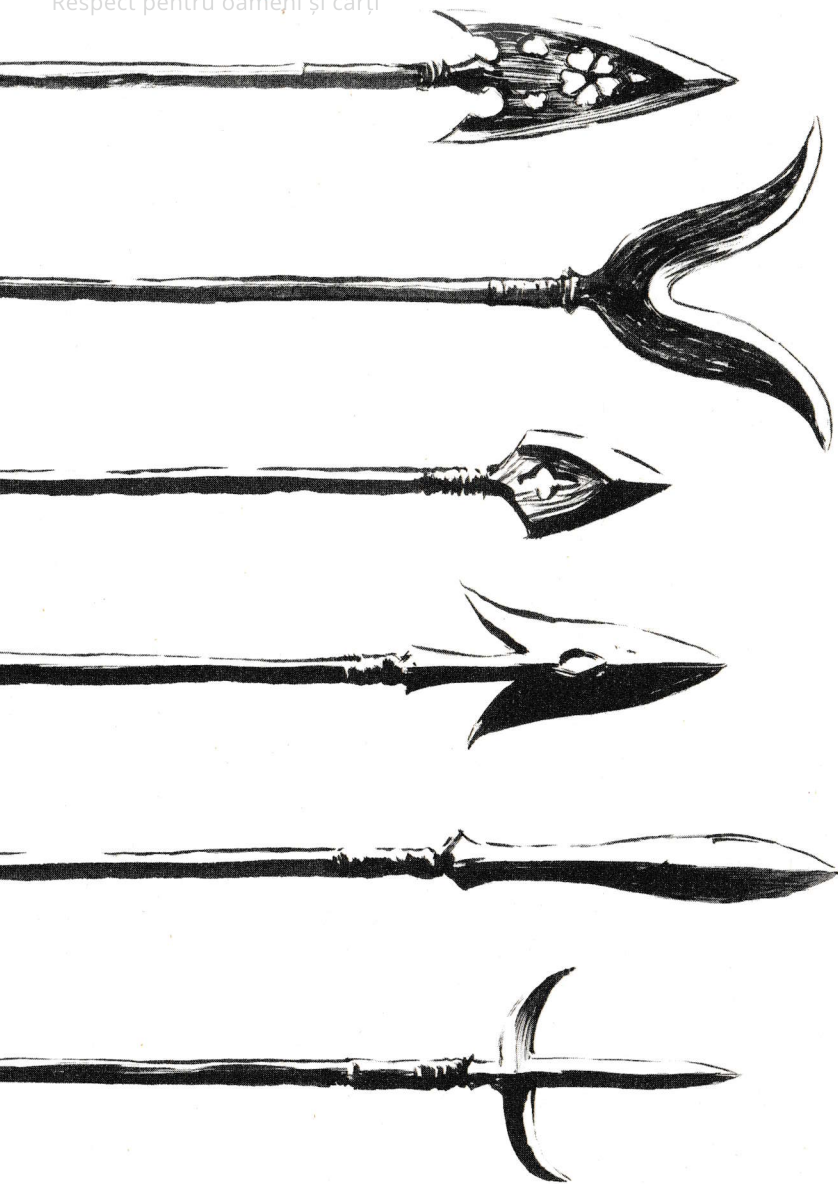
- Benkei** (ben-chei): călugăr-războinic
Ise Saburō (i-se sa-bu-ro): un bandit pocăit
Shizuka (și-zu-ca): celebră dansatoare și iubita lui Yoshitsune
Tadanobu (ta-da-no-bu): samurai din Hiraizumi
Tsuginobu (tu-gi-no-bu): samurai din Hiraizumi; fratele lui Tadanobu
Washino (ua-și-no-o): fost vânător de munte

Alte personaje

- Kagetoki** (ca-ge-to-chi): vasalul preferat al lui Yoritomo
Shōshun (șo-șun): vasalul lui Yoritomo

Nume de locuri

- Biwa** (bi-ua): lac mare de lângă Kyoto
Coasta provinciei Settsu (set-tu): zonă de coastă la sud-vest de Kyoto, în apropiere de orașele Kobe și Osaka din zilele noastre
Dan-no-Ura (dan-no-u-ra): locul bătăliei navale, în strâmtoarea dintre insulele Honshu și Kyushu
Hiraizumi (hi-ra-i-zu-mi): oraș elegant din nordul Japoniei
Honshu (hon-șu): cea mai mare insulă japoneză
Ichi-no-Tani (i-ci-no-ta-ni): fortificație a clanului Taira pe coasta provinciei Settsu, în apropiere de orașul Kobe din zilele noastre
Ikuta-no-Mori (i-cu-ta-no-mo-ri): fortificație a clanului Taira pe coasta provinciei Settsu, în apropiere de orașul Kobe din zilele noastre
Kamakura (ca-ma-cu-ra): reședința lui Yoritomo din estul Japoniei
Koshigoe (co-și-go-e): orașel din apropiere de Kamakura
Kurama (cu-ra-ma): templu la nord de Kyoto
Kyoto (chio-to): capitala Japoniei
Kyushu (chi-șu): insulă japoneză mare aflată în largul coastei vestice a insulei Honshu
Munții Yoshino (io-și-no): zonă stâncoasă la sud de Kyoto
Râul Fuji (fu-ji): câmp de luptă din centrul Japoniei
Râul Uji (u-ji): principalul râu care curge din lacul Biwa
Seta (se-ta): orașel aflat la est de Kyoto, unde exista un mare pod
Shikoku (și-co-cu): insulă japoneză mare aflată în largul coastei sud-vestice a insulei Honshu
Stâncile Hiyodorigoe (hi-o-do-ri-go-e): panta abruptă din spatele cetății Ichi-no-Tani a clanului Taira
Yashima (ia-și-ma): insulă aflată în largul coastei insulei Shikoku

Introducere

Puțini războinici sunt la fel de faimoși ca samurarii japonezi. Ne aducem aminte de săbiile lor frumoase și de coifurile lor feroase. Ne amintim, cu groază și fascinație, de felul cum unii au ales să-și pună capăt vieții. Dar nimeni nu-i poate înțelege pe samurai fără să-l cunoască pe Minamoto Yoshitsune.

Povestea lui Yoshitsune se petrece la sfârșitul secolului al XII-lea, când samurarii treceau prin perioada adolescenței. Da, și culturile au propria tinerețe, maturitate și bătrânețe, la fel ca oamenii. Samurarii au apărut în timpul vieții lui Yoshitsune. Cultura lor era îndrăzneată, rebelă și dornică să-și încordeze mușchii. Samurarii aveau să distrugă vechiul mod de viață japonez și să creeze unul nou folosindu-se de foc, de oțel și de durere.

Yoshitsune a fost un personaj central în procesul de formare a samurailor. Exilat, evadat, fugar, rebel și erou, el a devenit cel mai faimos războinic din istoria Japoniei. Motivul e simplu: Yoshitsune era așa cum ceilalți samurai tânjeau să fie.

I

Dezastrul din Kyoto

KYOTO, 1160

Minamoto Yoshitsune a intrat devreme în posesia moștenirii sale. Băiatul nici nu știa să meargă când tatăl său i-a lăsat un război pierdut, o familie distrusă și un dușman înverșunat.

Tatăl lui Yoshitsune s-a pregătit de luptă la adăpostul beznii friguroase a unei nopți de iarnă. Mândria războinicului presupunea eleganță, așa că slujitorii i-au prezentat doi cai de război – unul negru și unul alb – dintre care să aleagă. A ordonat să se facă lumină cu torțele de pin. Monturile din bronz și argint ale șeilor scânteiau și străluceau în lumină.

— Când pleci la luptă, nimic nu e mai important decât calul, a spus tatăl lui Yoshitsune.

Tatăl lui Yoshitsune era conducătorul clanului de samurai Minamoto. Cinci sute de războinici l-au urmat când a pornit călare pe calul său negru de război pe străzile întunecoase din Kyoto. Cu siguranță că oamenii din popor care locuiau pe traseu – negustori de pește și țesători de mătase, tâmplari și

moașe, cerșetori și cei care făceau hârtie – au fost treziți de tropăitul celor două mii de copite. Cu siguranță că și-au îmbrățișat strâns copiii și n-au scos un sunet, știind că nu-i a bună când niște oameni înarmați până-n dinți trec pe-acolo în toiul nopții.

La două ore după miezul nopții, tatăl lui Yoshitsune și oamenii lui au ajuns la destinație: palatul împăratului abdicat. Clanul Minamoto a dat buzna pe porțile palatului. Ei l-au trezit din somn pe împăratul abdicat, l-au târât și l-au azvârlit într-un car cu boi, înainte să apuce să se dezmeticească. Carul s-a pus în mișcare, păzit de tatăl lui Yoshitsune care călărea pe lângă el.

Până atunci niciun samurai nu îndrăznise să atace un fost împărat. În calitatea sa de cap al familiei imperiale, împăratul abdicat avea o putere uriașă. Împăratul care domnea – fiul adolescent al împăratului abdicat – era doar o marionetă. Adevăratul conducător era împăratul abdicat: el scria legile, controla guvernul și acorda titluri și moșii elitei japoneze.

Pe lângă putere, împăratul abdicat se bucura de un imens prestigiu. Împărații japonezi erau considerați descendenții semidivini ai zeiței soarelui. Majoritatea oamenilor s-ar fi gândit de două ori înainte să răpească un semizeu, dar tatăl lui Yoshitsune nu era genul care să se gândească de două ori. În plus,

era furios. Cu câțiva ani în urmă, îi ținuse partea împăratului abdicat într-o dispută politică. Când împăratul abdicat câștigase disputa, tatăl lui Yoshitsune se așteptase să primească un rang mai înalt și bogăția aferentă noului titlu. În schimb, a fost numit ministru al grajdurilor. Taira Kiyomori, un conducător samurai rival care, la rândul-i, îl susținuse pe împăratul abdicat, primise o răsplată mult mai mare.

Tatăl lui Yoshitsune era dispus să-și riște propria viață, viețile oamenilor săi și ale copiilor săi pentru a se răzbuna pe cei care-l trataseră cu dispreț. El spera că va stăpâni Japonia dacă-l răpea pe împăratul abdicat. Planul său era să-l oblige pe împăratul abdicat să-i acorde lui titluri cu duiumul și să-i ia titlurile lui Taira Kiyomori. Dar, pentru început, tatăl lui Yoshitsune voia ca împăratul abdicat să știe cât era de furios pe povestea cu „ministru grajdurilor“. A dat ordin ca palatul împăratului abdicat să fie incendiat.

Samurarii Minamoto au dat foc clădirilor din lemn. Au luat poziție pe drumurile de lângă palat și și-au pregătit arcurile. Au tras în toți cei care au încercat să fugă, indiferent dacă erau nobili, femei de la curte sau servitori.

Într-o cronică de război se spune: „Dacă încercau să se ferească de săgeți, erau mistuiți de flăcări. Cei care s-au temut de săgeți și au fost îngroziți

de foc au sărit într-o fântână. Însă cei de pe fund s-au înecat, iar cei de deasupra au fost îngropați de cenușa și tăciunii de la numeroasele clădiri care ardeau în bătaia vântului puternic și n-a scăpat cu viață niciunul.“

În timp ce fumul și țipetele învăluiau palatul în flăcări, vestea despre atac s-a răspândit. Tatăl lui Yoshitsune așteptase ca dușmanul lui, Taira Kiyomori, să plece din oraș înainte să-l răpească pe împăratul abdicat. Dar, când mesagerii au ajuns la Kiyomori, conducătorul clanului Taira s-a pregătit să pornească în apărarea împăratului abdicat.

Kiyomori purta o armură neagră și cizme negre din piele de urs și avea o sabie cu o teacă neagră, lăcuită și săgeți negre, lăcuite. Pe coif avea un ornament strălucitor de argint în formă de coarne monstruoase de rădașcă. Călare pe un cal negru, îndesat și musculos, cavalerul întunecat al Kyotoului a pornit în galop spre casă.

Și alți samurai s-au grăbit să i se alăture conducătorului clanului Taira. Când a ajuns în capitală, Kiyomori avea alături trei sute de războinici. Tatăl lui Yoshitsune și cei cinci sute de războinici ai săi cuceriseră încă un palat imperial în Kyoto. Taira Kiyomori a condus contraatacul. Deși au luptat cu înverșunare, samurarii Taira, depășiți numeric, n-au reușit să-i alunge pe samurarii Minamoto.

Kiyomori și oamenii lui au început să se retragă. Tatăl lui Yoshitsune a presupus că samurarii Taira se retrăgeau în conacul lui Kiyomori din partea estică a orașului și n-a putut rezista tentației de a-și nimici rivalii. Le-a ordonat războinicilor săi să pornească după ei.

De îndată ce samurarii Minamoto au ieșit de la adăpostul zidurilor palatului, cete de samurai Taira i-au atacat din toate părțile. „Retragerea“ fusese un șiretlic; samurarii Taira nu făcuseră altceva decât să dea o tură prin zonă. Săgețile vâjâiau din toate direcțiile. Aflați în imposibilitatea de-a se retrage, samurarii Minamoto au fost striviți sub picioare ca tăciunii unui foc ce stă să se stingă.

Între timp, împăratul abdicat era ținut ostatic într-o bibliotecă imperială din altă zonă a Kyotoului. El s-a deghizat într-un om de rând, a trecut de paznicii din clanul Minamoto și a luat-o la fugă pe dealurile acoperite de zăpadă. Războiul nu mai avea acum niciun sens.

Tatăl lui Yoshitsune pornise la război cu cei doi băieți mai mari ai lui, unul de nouăsprezece ani și celălalt de șaisprezece ani. În timpul confruntării din afara palatului, băiatul mai mare a luptat cu curaj, dar a fost capturat de oamenii lui Kiyomori. Băiatul cel mic s-a ales cu o rană adâncă de săgeată la genunchi. Tatăl lui Yoshitsune și fiul lui rănit,

protejați de o mică ceată de războinici loiali, au reușit să străpungă liniile clanului Taira. Au pornit-o spre est, spre ținutul clanului Minamoto.

Tatăl lui Yoshitsune plănuia să adune întăriri și să se întoarcă la luptă. Dar, în timpul călătoriei, starea fiul său rănit s-a înrăutățit. În cele din urmă, incapabil să meargă mai departe, băiatul a implorat să fie ucis.

Tatăl i-a ascultat rugămințile.

În cele din urmă, tatăl lui Yoshitsune și ce mai rămăsese din armata lui s-au oprit să se odihnească acasă la un vasal – un samurai de rang inferior care îi jurase credință și loialitate. Dar să juri e una; să fii credincios e cu totul altceva. Acest slujitor nu voia să se asocieze cu un învins. I-a pregătit tatălui lui Yoshitsune o baie, iar acesta a acceptat plin de recunoștință. Oamenii vasalului au dat apoi buzna în baie și l-au ucis pe tatăl lui Yoshitsune. Doar capul i-a fost trimis la Kyoto.

Trofeul însângerat a fost legat de un santal de lângă poarta închisorii din Kyoto. Acolo a putrezit, pentru ca nimeni să nu uite că, atunci când pornești la luptă, cel mai important lucru nu e alegerea calului. Cel mai important lucru e să câștigi.

Dar Taira Kiyomori nu s-a mulțumit cu moartea dușmanului său. I-a vrut și pe fiii dușmanului său. Acum Kiyomori îl avea atât pe băiatul de

nouăsprezece ani care participase la luptă, cât și pe băiatul de paisprezece ani care nu pornise la război. Kiyomori a ordonat decapitarea băiatului mai mare, dar nu se hotărâse ce să facă cu băiatul mai mic.

Conducătorul clanului Taira știa că tatăl lui Yoshitsune (care, asemenea altor nobili japonezi, avea mai multe neveste) mai avea trei băieți mai mici de la o soție pe care o chema Tokiwa. Acesta avea un băiat de șapte ani, unul de cinci ani și un bebeluș pe care îl chema Yoshitsune. În ciuda tinereții și a inocenței lor, Taira Kiyomori îi voia și pe ei. La urma urmei, băieții de samurai aveau să crească și să mânuiască sabia, plini de ranchiună.

Tokiwa știa și ea asta. De îndată ce a aflat de moartea soțului, a fugit din Kyoto cu Yoshitsune la piept și cu ceilalți băieți agățați de fuste. Gerul încremenise copacii și înghețase râurile, iar ei înaintau cu greu, orbiți de ninsoarea abundentă.

Când au ajuns la rudele Tokiwei dintr-un oraș învecinat, au primit o veste îngrozitoare: Kiyomori o arestase pe mama Tokiwei și o tortura pentru a afla unde se ascuseseră Tokiwa și fiii ei. În speranța de a-și salva mama, dar îngrozită de soarta fiilor ei, Tokiwa s-a întors cu copiii la Kyoto. Familia oropsită s-a predat la porțile conacului lui Kiyomori.